

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

РЈЕШЕЊЕ

**по Захтјеву за појединачно изузеће од забране споразума привредног субјекта Триглав
осигурање а.д. Бања Лука**

Сарајево
децембар, 2023. године

Број: УП-02-26-4-016-20/23
Сарајево, 20.12.2023. године

На основу члана 25., члана 42., а у вези са чланом 4. ст. (1) и (3), и чланом 5. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) у поступку покренутом по Захтјеву за појединачно изузеће споразума од забране од стране привредног субјекта Триглав осигурање а.д. Првог крајишког корпуса 29, 78 000 Бања Лука, Босна и Херцеговина у смислу члана 5. став (1) Закона о конкуренцији, за примљеног дана 18.05.2023. године под бројем: УП-02-26-4-016-1/23, Конкurreнџијски савјет, на 131. (стотинутридесетпрвој) сједници одржаној дана 20.12.2023. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Одбија се захтјев за појединачно изузеће од забране споразума привредног субјекта Триглав осигурање а.д. Првог крајишког корпуса 29, 78 000 Бања Лука, Босна и Херцеговина ради појединачног изузећа Уговора о међусобним односима на подручју осигурања од аутоодговорности који је закључен у Бањој Луци између правних лица (друштва за осигурање), која се баве истом дјелатношћу-пружањем услуга обавезног осигурања од аутоодговорности на подручју Републике Српске, јер нису испуњени услови из члана 4. став (3) Закона о конкуренцији.
2. Обавезује се Подносилац захтјева привредни субјекат Триглав осигурање а.д. Првог крајишког корпуса 29, 78 000 Бања Лука, Босна и Херцеговина, да плати административну таксу у износу од 2.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине, у складу са одредбом члана 2. став (1) тарифни број 107. тачка а) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкurreнџијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06 и 18/11).
3. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкurreнџијски савјет Босне и Херцеговине је дана 18.05.2023. године, под бројем УП-02-26-4-016-1/23 за примио Захтјев за појединачно изузеће од забране споразума, поднесен од стране привредног субјекта Триглав осигурање а.д. Првог крајишког корпуса 29, 78 000 Бања Лука, (даље у тексту: Подносилац захтјева или Триглав осигурање) заступан од Адвокатског ортачког друштва Димитријевић и партнери, Симе Шолаје 1, 78000 Бања Лука, ради појединачног изузећа Уговора о међусобним односима на подручју осигурања од аутоодговорности који је закључен у Бања Луци између правних лица (друштва за осигурање), која се баве истом дјелатношћу-пружањем услуга обавезног осигурања од аутоодговорности на подручју Републике Српске, у смислу члана 5. став (1) Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09), (у даљем тексту: Закон).

За примљени Захтјев није био комплетан, те је Подносиоцу захтјева дана 13.06.2023. упућен захтјев бр: УП-02-26-4-016-2/23 за допуну истог и уплату административне таксе.

Подносилац захтјева је допунио Захтјев дана 04.07.2023. године дописом број: УП-06-26-4-016-4/23, дана 08.08.2023. године дописом број: УП-06-26-4-016-5/23, дана 21.08.2023. године дописом број: УП-06-26-4-035-8/23 и ургенцијом број: УП-06-26-4-035-7/23, као и доказом о уплати административне таксе, након чега је Конкуренцијски савјет утврдио да је исти комплетан и уредан у смислу члана 28. став (1) Закона, те је на основу члана 28. став (3) Закона дана 31.10.2023. године издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, број: УП-06-26-4-016-14/23.

1. Странке у поступку

Странке предметног поступка су привредни субјекат Триглав осигурање а.д. Првог крајишког корпуса 29, 78 000 Бања Лука, као Подносилац захтјева и 15 осигуравајућих друштва која су регистрована и своју дјелатност обављају у Републици Српској.

Подносилац захтјева је привредни субјекат Триглав осигурање, регистрован код Окружног привредног суда у Бања Луци под матичним бројем субјекта уписа: 4-10-00, ЈИБ: 4400883340003, чија је дјелатност осигурање имовине и лица на територији Републике Српске, док је претежна регистрована дјелатност Остало осигурање-65.12 према важећој класификацији дјелатности Републике Српске.

Остале странке у поступку које су потписнице предметног Уговора су осигуравајућа друштва која су регистрована и своју дјелатност обављају у Републици Српској и то:

Акционарско друштво за осигурање „НЕШКОВИЋ ОСИГУРАЊЕ" Бијељина, са сједиштем на адреси Сремска, бр. 3, Бијељина, заступано по Миленку Мишановићу, директору;

Дионичко друштво за осигурање "БРЧКО-ГАС ОСИГУРАЊЕ" Брчко дистрикт БиХ, са сједиштем на адреси Бањалучка 8, Брчко, заступано по Миладину Милошевићу, директору;

Акционарско друштво за осигурање „ДРИНА ОСИГУРАЊЕ" Милићи, са сједиштем на адреси Улица 9. јануар број 4, Милићи, заступано по Валентину Јанковићу, директору;

Wiener осигурање Vienna Insurance Group а.д., са сједиштем на адреси Книнска број 1А, Бања Лука, заступано по Бориславу Дођем, директору;

Триглав осигурање, акционарско друштво, са сједиштем на адреси Првог крајишког корпуса 29, Бања Лука, заступано по Јанезу Рожмарину, директору;

Акционарско друштво за осигурање „ОСИГУРАЊЕ АУРА" Бања Лука, са сједиштем на адреси Вељка Млађеновића 7д, заступано по Раденку Вујићу, директору;

„КРАЈИНА ОСИГУРАЊЕ" Акционарско друштво Бања Лука, са сједиштем на адреси Браће Пантића, број: 2, Бања Лука, заступано по Мили Јањићу, директору;

Акционарско друштво за осигурање "ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ" Бања Лука, са сједиштем на адреси Веселина Маслеше, број: 28, Бања Лука, заступано по Бојану Поповићу, директору;

« Друштво за осигурање "ОСИГУРАЊЕ ГАРАНТ" дионичко друштво, Брчко, са сједиштем на адреси Бањалучка бр.54, Брчко Дистрикт БиХ, заступано по Горану Радовићу, директору;

Акционарско друштво за осигурање "ЕУРОС ОСИГУРАЊЕ" Бања Лука, са сједиштем на адреси Булевар српске војске 7, Бања Лука, заступано по Душку Валану, директору;

Акционарско друштво за осигурање "САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ" Бијељина, са сједиштем на адреси Трг Ђенерала Драже Михаиловића 12, Бијељина, заступано по Николи Гаврићу, директору;

Друштво за осигурање „Премиум осигурање“ а.д. Бања Лука, са сједиштем на адреси Улица Младена Стојановића 111, Бања Лука, заступано по Бојану Буразору, директору;

« ADRIATIC ОСИГУРАЊЕ д.д. Филијала Бања Лука, са сједиштем на адреси Булевар српске војске бр. 17, Бања Лука, заступано по Јасни Фрљак, директору;

„ЕУРОХЕРЦ ОСИГУРАЊЕ“ д.д. - Филијала Бања Лука, са сједиштем на адреси Булевар српске војске бр. 17, Бања Лука, заступано по Дариу Миладиновићу, директору;

« „САРАЈЕВО-ОСИГУРАЊЕ“ д.д. Сарајево - Подружница Бања Лука – Источно Сарајево, са сједиштем на адреси Хиландарска, број 23, Источно Сарајево, заступано по Младену Мијатовићу, директору;

и

„АСА ЦЕНТРАЛ ОСИГУРАЊЕ“ д.д. Сарајево, Главна филијала Бања Лука, са сједиштем на адреси Јеврејска 50А, Бања Лука, заступано по Драгани Ждрало, директору.

2. Прописи које је Конкурenciјски савјет примјењивао у провођењу предметног поступка

Конкурenciјски савјете је у провођењу предметног поступка примијенио одредбе Закона о конкурenciји, Закона о управном поступку Босне и Херцеговине, Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције (вертикални споразуми) („Службени гласник БиХ“, број 18/06), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја („Службени гласник БиХ, бр. 18/06 и 34/10), те Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10).

3. Правни основ предметног поступка

Правни основ предметног поступка је Уговор о међусобним односима на подручју осигурања од аутоодговорности који је Подносилац захтјева привредни субјекат Триглав осигурање закључио са следећим правним лицима која су регистрована и своју дјелатност обављају на територији Републике Српске:

- Акционарско друштво за осигурање „Нешковић Осигурање“ Бијељина
- Дионичко друштво за осигурање „Брчко-Гас осигурање“ Дистрикт Брчко
- Акционарско друштво за осигурање „Дрина осигурање“ Милићи
- Виенер осигурање Виенна Инсуранце Гроуп а.д. Бања Лука
- Акционарско друштво за осигурање „Осигурање Аура“ Бања Лука
- „Крајина Осигурање“ акционарско друштво Бања Лука
- Акционарско друштво за осигурање „Дунав осигурање“
- Друштво за осигурање „Осигурање Гарант“ д.д. Брчко
- Акционарско друштво за осигурање „Еурос Осигурање“ Бања Лука
- Акционарско друштво за осигурање „САС СуперП осигурање“ Бијељина
- Друштво за осигурање „Премиум осигурање“ а.д. Бања Лука
- Адриатиц Осигурање д.д. Филијала Бања Лука
- „Еурохерц Осигурање“ д.д. Филијала Бања Лука
- „Сарајево-осигурање“ д.д. Сарајево Подружница Бања Лука-Источно Сарајево
- „АСА Централ осигурање“ д.д. Сарајево Главна филијала Бања Лука

Да је предмет Уговора регулисање међусобних односа уговорних страна на подручју осигурања од аутоодговорности, конкретније уговорне стране су закључивањем овог уговора исказале намјеру да остваре следеће циљеве:

- Предузму одлучне кораке на спречавању недозвољене праксе која се годинама спроводи на подручју Републике Српске у области осигурања од аутоодговорности; и
- Елиминишу нелојалну конкуренцију, до које управо ова недозвољена пракса доводи

Уговором је дефинисана недозвољена пракса као пракса осигуравајућих кућа да обрачунавају и наплаћују премију осигурања од аутоодговорности супротно важећим тарифама премија. Под недозвољеном праксом нарочито се подразумјева и поврат новца и друга посредна и непосредна давања осигуранику у вези са закљученим уговором о осигурању и наплаћеном премијом, као и сва друга поступања која су супротна члану 62. Закона о обавезним осигурањима у саобраћају (ЗООС) (Сл. Гласник РС, број: 82/15 и 78/20)

Уговорне стране су сагласне да ће Уговор произвести правно дејство након потписа свих уговорних страна и одобрења од Конкуренцијског савјета Босне и Херцеговине.

4. Поступак по Захтјеву за појединачно изузеће

У свом Захтјеву, Подносилац захтјева, описује чињенично стање и околности које су разлог за подношење Захтјева те наводи:

- Да је Подносилац захтјева привредни субјекат Триглав осигурање, регистрован код Окружног привредног суда у Бања Луци под матичним бројем субјекта уписа: 4-10-00, ЛИБ: 4400883340003, чија је дјелатност осигурање имовине и лица на територији Републике Српске, док је претежна регистрована дјелатност Остало осигурање-65.12 према важећој класификацији дјелатности Републике Српске;
- Да је Подносилац захтјева, привредни субјекат Триглав осигурање закључио Уговор о међусобним односима на подручју осигурања од аутоодговорности са сљедећим правним лицима која су регистрована и своју дјелатност обављају на територији Републике Српске:
  - Акционарско друштво за осигурање „Нешковић Осигурање“ Бијељина
  - Дионичко друштво за осигурање „Брчко-Гас осигурање“ Дистрикт Брчко
  - Акционарско друштво за осигурање „Дрина осигурање“ Милићи
  - Виенер осигурање Виенна Инсуранце Гроуп а.д. Бања Лука
  - Акционарско друштво за осигурање „Осигурање Аура“ Бања Лука
  - „Крајина Осигурање“ акционарско друштво Бања Лука
  - Друштво за осигурање „Осигурање Гарант“ д.д. Брчко
  - Акционарско друштво за осигурање „Еурос Осигурање“ Бања Лука
  - Акционарско друштво за осигурање „САС СуперП осигурање“ Бијељина
  - Друштво за осигурање „Премиум осигурање“ а.д. Бања Лука
  - Адриатиц Осигурање д.д. Филијала Бања Лука
  - „Еурохерц Осигурање“ д.д. Филијала Бања Лука
  - „Сарајево-осигурање“ д.д. Сарајево Подружница Бања Лука-Источно Сарајево
  - „АСА Централ осигурање“ д.д. Сарајево Главна филијала Бања Лука
- Да је предмет Уговора регулисање међусобних односа уговорних страна на подручју осигурања од аутоодговорности, конкретније уговорне стране су закључивањем овог уговора исказале намјеру да остваре сљедеће циљеве:
  - Предузму одлучне кораке на спречавању недозвољене праксе која се годинама спроводи на подручју Републике Српске у области осигурања од аутоодговорности; и
  - Елиминишу нелојалну конкуренцију, до које управо ова недозвољена пракса доводи;

- Да недозвољена пракса подразумјева праксу осигуравајућих кућа да обрачунавају и наплаћују премију осигурања од аутоодговорности супротно важећим тарифама премија. Под недозвољеном праксом нарочито се подразумјева и поврат новца и друга посредна и непосредна давања осигуранику у вези са закљученим уговором о осигурању и наплаћеном премијом, као и сва друга поступања која су супротна члану 62. Закона о обавезним осигурањима у саобраћају (ЗООС) (Сл. Гласник РС, број: 82/15 и 78/20);
- Да се практичан примјер недозвољене праксе може видјети кроз општепознату чињеницу да осигуравајућа друштва већи дио продајне мреже предају посредницима у осигурању. Посредници су развили продајну мрежу гдје су укључена и разна друга лица. У овом случају то су лица запослена на техничким прегледима, те запослени у Министратству унутрашњих послова. Дакле, посредници су створили такву пословну атмосферу, да осигуравајућа друштва, немају много других опција него се прилагодити истим, дати им што боље услове пословања, а у замјену за то, добити велики број нових клијената. Из тога произилазе велики трошкови што је обрнуто суштини пословања уз посреднике. Да би надокнадила ове трошкове друштва прибјегавају различитим радњама, које касније различито књиговодствено евидентирају, или се уопште не евидентирају јер се између осталог спроводе недозвољеним исплатама у готовини, и тиме знатно отежавају њихово откривање и контролисање, јер полисе у већини случајева садрже износе који су у складу са важећим тарифним системом;
- Надаље, попусти се поред високих провизија огледају и у разним облицима рекламирања, уговорима о пословним сарадњама, варијабилним закупнинама везаним за остварену премију, плаћању техничких прегледа за осигуранике, давању осигураницима бонова за гориво, готовинским исплатама на благајни по различитим основама, готовинским исплатама кроз путне налоге запосленим ради даљег трансфера новца ка посредницима, „гратис полицама“ и др.;
- Дакле, ова осигуравајућа друштва послују на начин да одобравају одобравају разне облике „вантарифних“ попушта приликом закључивања уговора о осигурању од аутоодговорности. Овакве трансакције се не евидентирају у пословним књигама тих друштава за осигурање, па оваква друштва која проводе ову недозвољену праксу евидентно имају нелојалну предност на тржишту;
- Да је заправо основни узрок оваквог понашања друштава за осигурање у самим карактеристикама ове врсте осигурања. Ради се о обавезном осигурању, а осигурава се одговорност осигураника према трећим лицима за штете које могу да настану употребом моторног возила. При томе, осигураник није корисник осигурања. Дакле, осигураник нема директни интерес да изабере најефикасније, већ бира најјефтиније друштво за осигурање. Управо се због ове ситуације створила и годинама се проводи Недозвољена пракса;
- Да су тарифе премија и цјеновник за осигурање од аутоодговорности за моторна возила у Републици Српској прописани Одлуком о заједничкој тарифи премија и цјеновника за осигурање од одговорности за моторна возила („Сл. гласник РС“, бр. 94/15, 84/18, 75/22, 118/22, 20/23) - Одлуком о тарифи премија и цјеновнику;
- Да су цијене су тачно прописане, информације о цијенама су доступне јавности, учесници на тржишту их не могу мијењати. Тржиште Републике Српске је строго регулисано у овом погледу, а тек се у будуће вријеме очекује провођење одређених активности у погледу припреме за прелазак на систем слободног одређивања цијена/премија обавезног осигурања;

- Међутим, на тржишту Републике Српске се ипак годинама проводи Недозвољена пракса од стране осигуравајућих друштава, која је супротна одредбама ЗООС-а и Одлуке о тарифи премија и цјеновнику, на начин како је то претходно образложено
- Да се о недозвољеној пракси дискутује већ годинама у Републици Српској, како од стране регулатора за дјелатност осигурања у Републици Српској, Агенција за осигурање РС - АЗОРС, тако и од стране органа власти у Републици Српској, па на крају и стручне јавности;
- Такође, оно што је посебно битно, откривање и доказивање Недозвољене праксе је изузетно тешко, те је Уговор једини начин на који Уговорне стране могу да покушају да предуприједe Недозвољену праксу;
- Да се овим питањем бави регулатор - АЗОРС. Тако, АЗОРС је 2017. године донио и Смјернице, којим је дата препорука друштвима за осигурање како треба да поступају приликом закључивања уговора о осигурању од одговорности за моторна возила у Републици Српској. АЗОРС на овај начин јасно и изричито указује на:
  - Постојање Недозвољене праксе - чиме је ова ситуација званично потврђена од стране јединог надлежног регулатора;
  - Начин на који се Недозвољена пракса врши (суштински, како је то претходно и образложено);
  - Опасностима које Недозвољена пракса носи - друштва за осигурање су изложена ризику неликвидности, што доводи до угрожавања средстава која су намијењена на накнаде из таквих осигурања (исплату одштетних захтјева), што коначно ствара озбиљну и реалну пријетњу за стабилност цијелог система осигурања од аутоодговорности у Републици Српској.
- Да се из извјештаја и осталих докумената АЗОРС-а могу закључити три кључне ствари:
  - Питање Недозвољене праксе је широко распрострањено на тржишту аутоосигурања у Републици Српској, и то годинама (Информација је из 2012. године, а Извјештај за 2021. годину је сачињен готово 10 година касније);
  - АЗОРС као регулатор, нити друге надлежне институције, никада нису успјеле да се на успјешан начин изборе са овим питањем;
  - Недозвољена пракса представља озбиљну и реалну пријетњу за стабилност цијелог система осигурања од аутоодговорности у Републици Српској
- Да Подносилац напомиње да су за Недозвољену праксу, одредбе ЗООС-а предвидјеле казнене одредбе, гдје члан 62. ЗООС-а прописује да ако АЗОРС у надзору утврди да друштво за осигурање обрачунава и наплаћује премију осигурања од аутоодговорности супротно важећим тарифама премија, може том друштву за осигурање привремено забранити закључивање уговора о осигурању од аутоодговорности;
- Да такође и члан 66. ЗООС-а предвиђа новчане казне за закључење уговора о обавезном осигурању супротно одредбама овог закона, условима осигурања и тарифама премија осигурања, и то у распону од 30.000 КМ до 90.000 КМ за друштво за осигурање, а у распону од 3.000 КМ до 9.000 КМ одговорно лице у друштву за осигурање;
- Ипак, дјелује да практичног рјешења за овај проблем за сада нема, о чему говоре и ставови надлежних институција који су наведени у тексту овог Захтјева;

- Како се наведено питање још увијек адекватно не рјешава у Републици Српској, то Уговорне стране овим Уговором исказују одлучну намјеру да у рјешавању овог проблема истрају, све са крајњим циљем - очувањем сектора осигурања од аутоодговорности у Републици Српској;
- Да циљ Уговора јесте да, у оквиру Удружења, обавезује Уговорне стране да се уздрже од примјене Недозвољене праксе и самим тиме допринесу елиминацији нелојалне конкуренције која сада постоји на овом тржишту, на начин да ће досљедно примјењивати обавезе из Уговора.
- Сумарно, уговорне стране су Уговором предвидјеле да уколико једна од Уговорних страна у Уговору буде имала несразмјеран раст (сходно цитираној дефиницији у Уговору), а након што скупштина Удружења утврди да је наступио такав несразмјеран раст, та Уговорна страна ће бити дужна да Удружењу исплати одређени износ новца на име одређеног давања (сходно механизму из чланова 6. и 7. Уговора). У случају да Уговорна страна не изврши уплату добровољним путем, предвиђена је могућност принудног извршења, јер је предвиђено да ће Уговор бити у форми извршне исправе;
- Да уговорне стране, као дугогодишњи учесници на релевантном тржишту, одлично познају могућности потенцијалног раста премије осигурања од аутоодговорности неког од осигуравајућих друштава на мјесечном нивоу. Тако, сваки већи раст од оног који је дефинисан у члану 1. Уговора (Несразмјеран раст), представља раст који је просто немогуће постићи досљедном примјеном релевантних прописа приликом продаје премија, односно досљедном примјеном одредби Уговора. То су Уговорне стране једногласно препознале и утврдиле;
- Подносилац посебно напомиње да Уговор не даје никакав ексклузивитет Уговорним странама, а јасан показатељ овога јесте његов члан 12. који каже да Уговор остаје отворен за приступ друштава за осигурање која се баве пружањем услуга обавезног осигурања у саобраћају у складу са ЗООС-ом;
- Ни на који начин се Уговором не омогућава оквир за договарање о цијенама или другим условима трговине, подјела тржишта, ограничавање техничког развоја или инвестиција, примјена неједнаких услова пословања у односу на различите учеснике, недозвољена разmjену информација (коју Подносилац посебно образлаже у тачки 6.4.1. Захтјева) нити било које друго поступање које би за посљедицу имало нарушавање права конкуренције;
- Коначно, Несразмјеран раст стављен је у однос са општим кретањем на тржишту и представља прекорачење просјечног раста на нивоу који се до сада у пракси показао као недостижан уколико се законски послује, а то је 3% преко тог просјечног раста цјелокупног тржишта;
- Подносилац напомиње да учесници на релевантном тржишту имају изразито развијену конкуренцију. Ово без икакве сумње потврђује АЗОРС у свом Извјештају за 2022. годину. АЗОРС износи овакву тврдњу по основу *Herfindahl Hirschman-овог* индекса и чињеница да ниједно друштво није остварило учешће у укупној премији преко 15%, а да 17 друштава за осигурање има појединачно учешће мање од 5% указују да на тржишту осигурања у Републици Српској постоји изразито јака конкуренција;
- Подносилац напомиње да одредбе Уговора неће смањити конкуренцију између произвођача, напротив - омогућиће још јаче надметање Уговорних страна у цијени, квалитету и маркетингу, чиме ће крајњи корисници добити сигурнију и цјеновно прихватљиву услугу, те да је Уговор заснован на добровољној бази и друштва која су активна на релевантном тржишту могу слободно одлучити да му приступе, што је и предвиђено чланом 12. Уговора;

- Подносилац, услед претходно наведених разлога, не сматра да Уговор представља забрањени споразум, с обзиром да нема за циљ нити последицу ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције на територији Републике Српске, алтернативно, уколико Савјет сматра да би Уговор (или нека његова одредба) на било који начин могао да представља забрањени Уговор, односно Уговор који на било који начин утиче на конкуренцију, Подносилац истиче да је то суштински неопходно, ради остваривања циљева Уговора, односно ради покушаја да се осигура поштовање прописа и законитог пословања друштва Уговорних страна, како је то претходно образложено;
- Подносилац опреза ради напомиње да једина одредба из Уговора, која би се у ширем смислу ријечи могла од стране Савјета окарактерисати као било какво ограничење, би потенцијално могла да буде одредба члана 5. која предвиђа да у случају Несразмјерног раста (како је дефинисан у члану 1. Уговора и претходно образложен и цитиран у тачки 4.4.овог Захјева), Уговорна страна ће бити обавезана на плаћање одређеног давања Удружењу. Уколико Савјет ово оцијени као било какво „ограничење“, Подносилац овим путем наводи да је такво ограничење итекако неопходно за постизање циља овог Уговора. При чему ће се ово Давање искоришћавати за остваривање циљева Удружења, у корист чланица Удружења - што ће такође допринијети унапређењу сектора осигурања и користи за потрошаче;
- Како је и образложено, циљ Уговора је елиминација Недозвољене праксе. Уговорне стране сматрају да је једини начин елиминације Недозвољене праксе, односно подстицање на законито пословање, управо санкција за оног ко ради супртно од тога, односно да ће таква Уговорна страна бити приморана да издвоји на име тога одређени износ новца, у корист Удружења;
- Савјесност Уговорних страна приликом закључења Уговора, уколико га Савјет одобри, се илуструје и одредбом у самом Споразуму, која наводи да ће ступање на снагу Уговора наступити тек после одговарајуће одлуке Савјета, на основу које се овај Захтјев и подноси;
- Подносилац сматра да Уговор по својој природи не доводи до спречавања, ограничавања и нарушавања конкуренције на релевантном тржишту и да као такав не представља забрањени споразум у складу са чланом 4. став (1) Закона, али предострожности ради подноси овај Захтјев;
- Уколико Савјет оцијени да би Уговор могао да има негативне ефекте на конкуренцију, основ за подношење Захтјева јесте члан 4. став (3) и чланови 5., 6. и 29. Закона, у складу са којима Савјет може изузети поједини споразум од забране, уз испуњење услова за које Подносилац сматра да су испуњени, како је образложено у тачки VI. овог Захтјева;
- Имајући у виду наведено, уколико Савјет одлучи да се у конкретном случају ради о Уговору, за који је нужно добити изузеће, Подносилац предлаже да Савјет одобри такво изузеће на период од 3 (три) године;

Конкуренцијски савјет је на основу навода из Захтјева и достављене документације, оцијенило да појединачно изузеће није могуће утврдити без провођења поступка, те је донио Закључак о покретању поступка број: УП-02-26-4-016-15/23 дана 09.11.2023. године (у даљем тексту: Закључак).

Конкуренцијски савјет је, у складу са чланом 33. став (1) Закона, актом број: УП-02-26-4-016-19/23 од дана 10.11.2023. године, доставио Закључак Подносиоцу захтјева.

5. Релевантно тржиште

Како би утврдило да ли су испуњени услови за појединачно изузеће, Конкурентијски савјет је приликом оцјене предметног уговора утврдио релевантно тржиште производа/услуга и релевантно географско тржиште у складу са чланом 3. Закона, те одредбама Одлуке о утврђивању релевантног тржишта.

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа / услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Слиједом проведене анализе, као релевантно тржиште производа је одређено тржиште пружања услуга малопродаје осигурања од аутоодговорности.

Надаље, према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цјелокупну или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјект дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

На основу података на које Подносилац захтјева указује, осигуравајућа друштва потписници предметног Уговора своје пословање обављају искључиво на територији Републике Српске, па је слиједом тога релевантно тржиште у географском смислу одређено као тржиште Републике Српске.

У складу са наведеним, као релевантно тржиште је одређено тржиште пружања услуга малопродаје осигурања од аутоодговорности на подручју Републике Српске.

5.1. Анализа релевантног тржишта

Приликом оцјене предметног Споразума, Конкурентијски савјет је од Подносиоца захтјева тражио достављање финансијских и других релевантних података/анализа, а у циљу свеобухватне анализе релевантног тржишта.

У наредној табели дати су подаци о учешћу друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској и филијала друштава за осигурање из Федерације Босне и Херцеговине у укупно обрачунатој премији на подручју Републике Српске у 2022. години:

Р.бр.	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из Федерације БиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске			
	Назив друштва	2020. (%)	2021. (%)	2022. (%)
1.	ДД Брчко Гас осигурање	4,8	4,4	4,4
2.	Граве осигурање а.д.	13,8	13,8	13,0
3.	Дрина осигурање а.д.	8,5	7,6	7,4
4.	Дунав осигурање а.д.	7,0	6,8	6,7
5.	Еурос осигурање а.д.	4,0	3,7	3,3
6.	Wiener осигурање а.д.	7,0	7,0	7,4
7.	Крајина осигурање а.д.	1,8	1,6	2,1
8.	Микрофин осигурање а.д.	3,2	3,3	3,5
9.	Нешковић осигурање а.д.	6,8	6,5	6,0

10.	Осигурање Аура а.д.	6,5	6,6	6,3
11.	Осигурање Гарант а.д.	4,6	4,5	4,2
12.	Премиум осигурање а.д.	2,0	2,9	3,6
13.	SAS-SuperP осигурање а.д.	1,5	1,3	1,2
14.	Триглав осигурање а.д.	4,7	4,5	4,7
15.	Аса осигурање а.д.	3,1	3,3	3,5
16.	Adriatic осигурање д.д.	2,8	2,6	2,4
17.	Цамелија осигурање д.д.	0,3	0,4	0,6
18.	Централ осигурање д.д.	1,4	1,5	1,9
19.	Цроатиа осигурање д.д.	0,6	0,7	0,8
20.	Еурохерц осигурање д.д.	3,2	2,9	2,9
21.	Сарајево осигурање д.д.	1,4	1,5	1,5
22.	Vienna осигурање д.д.	3,8	3,6	3,6
23.	Uniqa осигурање д.д.	5,9	7,0	7,3
24.	Триглав осигурање д.д.	1,4	2,1	1,6
	УКУПНО	100,0	100,0	100,0

Извор: Извјештај о стању сектора осигурања у РС за период од 01.01. до 31.12.2022.године (АЗОРС)

У 2022. години на подручју Републике Српске пословала су 24 друштва за осигурање, од којих је 14 имало сједиште у РС, док је 10 друштава из Федерације Босне и Херцеговине, а која своје послове обављају преко филијала у РС.

Од набројаних 24 осигураваћих друштава њих 16 је потписало предметни Уговор о међусобним односима на подручју осигурања од аутоодговорности.

6. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

У складу са чланом 4. став (1) Закона, забрањени су споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прешутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговачких услова, ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања, подјелу тржишта или извора снабдијевања, примјену различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију, закључивање таквих споразума којима се друга страна условљава да прихвати додатне обавезе које по својој природи или обичајима у трговини нису у вези са предметом споразума.

У смислу члана 4. став (3) Закона, предметни споразуми нису забрањени ако доприносе унапрјеђењу производње или дистрибуције робе и/или услуга унутар Босне и Херцеговине, или промоцији економског развоја и техничког развоја, при чему потрошачима омогућавају правичан удио користи која из њих произилази, а који намећу само ограничења неопходна за постизање циљева и не омогућавају искључивање конкуренције у битном дијелу предметних производа или услуга.

У складу са чланом 5. став (1) Закона, Конкуренцијски савјет, на захтјев једне или више странака у споразуму /уговору може донијети рјешење о појединачном изузећу од забране споразума, из члана 4. став (1) Закона, ако споразум / уговор испуњава услове, из члана 4. став (3) Закона.

Да би се Уговор могао појединачно изузети од примјене одредаба о забрањеним споразумима из члана 4. став (1) Закона, исти мора испуњавати услове утврђене ставом (3) истог члана Закона.

Члан 4. став (3) Закона, прописује два позитивна и два негативна услова за појединачно изузеће споразума који морају бити испуњени кумулативно и за све вријеме трајања споразума.

Позитивни критеријуми су сљедећи:

- a. Споразум мора доприносити унапређењу производње или дистрибуције роба и/или услуга унутар Босне и Херцеговине, или промоцији техничког и економског развоја,
- b. Споразум мора пружити потрошачима правичан удио користи која из њих произилази.

Негативни критеријуми су сљедећи:

- a. Споразумом се не смију привредним субјектима наметати ограничења која нису неопходна за постизање наведених циљева и
- b. б) Споразумом се не може привредним субјектима омогућити искључивање конкуренције у битном дијелу предметних роба и/или услуга.

Конкуренијски савјет је утврдио да у конкретном случају Споразум, који је предмет оцјене у овом поступку, садржи одредбе које су чланом 4. став (1) прописане као забрањене, те да нису кумулативно испуњени критеријуми за појединачно изузеће споразума из члана 4. став (3) Закона.

Конкуренијски савјет је разматрао могуће предности и недостатке који ће наступити провођењем Споразума на релевантном тржишту пружања услуга малопродаје осигурања од аутоодговорности на подручју Републике Српске, примјењујући критерије утврђене чланом 4. став (3) у вези са ставом (1) истог члана.

Међутим утврђено је да предметни Споразум садржи и одредбе које се, у смислу прописа о заштити тржишне конкуренције, сматрају тешким ограничењима конкуренције, које се у правилу не могу ни појединачно изузети од примјене одредаба о забрањеним споразумима из члана 4. став (1) Закона.

Конкуренијски савјет је оцијенио да предметни Споразум садржи ограничења која имају тако висок могући негативан учинак на тржишну конкуренцију да је непотребно доказивати њихове стварне учинке на тржишту.

Оцјена о томе је ли споразум забрањен или није, овиси о економској и правној анализи услова на релевантном тржишту, односно о омјеру између њихових позитивних и негативних учинака. При томе у обзир треба узети природу Споразума, подручје и циљеве Споразума, конкурентске односе између уговорних страна. Уговорне стране су морале доказати да је ограничење тржишне конкуренције нужно за постизање одређених објективних пословних циљева. Нужност ограничења утврђује се према приликама на тржишту и трајању споразума.

У складу са чланом 36. Закона о конкуренцији, одговорност и терет доказа о томе да Споразум придонеси унапређењу производње или дистрибуције роба и/или услуга или промоцији техничког и економског развоја, пружа потрошачима размјерну корист, привредним субјектима не намеће ограничења која нису неопходна за постизање наведених циљева и не омогућава искључивање конкуренције у битном дијелу предметних роба или услуга, сноси привредни субјекти који склапају Споразум.

Сам Подносилац захтјева није у довољној мјери аргументовао и доказао испуњеност Законом прописаних услова за појединачно изузеће предметног рестриктивног Споразума од забране.

Конкуренијски савјет посебно истиче чињеницу да је релевантно тржиште пружања услуга малопродаје осигурања од аутоодговорности на подручју Републике Српске, регулисано законима и подзаконским актима Републике Српске, те је између осталог Законом о друштвима за осигурање установљена Агенција за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: АЗОРС) која има надлежност регулације и надзора тржишта, као и надлежност заштите потрошача.

Конкуренијски савјет је у току поступка утврдио да надлежна агенција АЗОРС препознаје проблем недозвољене праксе коју проводе одређена осигуравајућа друштва приликом закључивања уговора о осигурању од аутоодговорности, те је поводом тога издала и Смјернице о поступању друштава за осигурања која послују на тржишту Републике Српске приликом закључивања уговора о осигурању од одговорности за моторна возила, број 01-111-124/17 од

24.10.2017. године којим је дата препорука друштвима за осигурање како треба да поступају приликом закључивања уговора о осигурању од одговорности за моторна возила у Републици Српској.

У складу са чланом 62. Закона о обавезним осигурањима у саобраћају (Сл. гласник РС. број: 82/15 и 78/20) (у даљем тексту: ЗООС) прописано је да ако АЗОРС у надзору утврди да друштво за осигурање обрачунава и наплаћује премију осигурања од аутоодговорности супротно важећим тарифама премија, може том друштву за осигурање привремено забранити закључивање уговора о осигурању од аутоодговорности.

Такође утврђено је да члан 66. ЗООС-а предвиђа новчане казне за закључење уговора о обавезном осигурању супротно одредбама овог закона, условима осигурања и тарифама премија осигурања, и то у распону од 30.000 КМ до 90.000 КМ за друштво за осигурање, а у распону од 3.000 КМ до 9.000 КМ одговорно лице у друштву за осигурање.

Сходно свему горе наведеном Конкуренцијски савјет сматра да су предметним Уговором потписницима Уговора, односно Удружењу друштава за осигурање дате овласти квази регулатора, који предметним Уговором прописује услове пословања на тржишту осигурања у Републици Српској на начин да дефинише појмове као што су несразмјеран раст који према Члану 1. Уговора представља:

a. (...) ^{*1}

b. (...) *

као и одређивање начина провјере несразмјерног раста као и начина санкционисања истог што је прописано сљедећим члановима:

Члан 3.

Уговорне стране су сагласне да:

a) (...) ^{*и}

b) (...) *

Члан 4.

(...) *

Уговорне стране су сагласне да Удружење, за потребе утврђивања Несразмјерног раста, од АЗОРС-а прибавља сљедеће податке:

a) (...) ^{*}

b) (...) *

Члан 5.

a) (...) *

Конкуренцијски савјет је утврдио да ограничавање тржишне конкуренције у смислу горе наведених чланова предметног Уговора представља тешко кршење конкуренције, у смислу члана

---

¹ Подаци представљају пословну тајну, у смислу члана 38. Закона о конкуренцији

4. став (1) Закона, те из наведеног не произилазе позитивни ефекти, већ супротно, предметни Уговор доводи до спрјечавања, ограничавања или нарушавања тржишне конкуренције на релевантном тржишту.

Такође, Конкуренцијски савјет је утврдио, да предметни Уговор супротно наводима Подносиоца неће доприњети развоју конкуренције и стабилизацији на релевантном тржишту, већ напротив предметни Уговор садржи одредбе које су чланом 4. став (1) прописане као забрањене, те да нису кумулативно испуњени критеријуми за појединачно изузеће споразума из члана 4. став (3) Закона.

Конкуренцијски савјет разумије да на релевантном тржишту осигурања у Републици Српској постоје одређени проблеми, међутим сматра да се они не могу превазићи потписивањем било каквих уговора који су супротни правилима слободне тржишне конкуренције, него другим мјерама чије је провођење у надлежности регулатора из области осигурања, као и развојем иновативних производа и/или услуга на тржишту осигурања које ће доприњети развоју тржишта и добробити потрошача.

Из свега наведеног произилази да у конкретном случају није могуће дати појединачно изузеће предметног Споразума, те је одлучено као у диспозитиву.

На основу наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у диспозитиву овог Рјешења.

7. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са одредбом члана 2. став (1) тарифни број 107. тачка а) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренцијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06 и 18/11) је дужан платити административну таксу у износу од 2.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

8. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није допуштена жалба.

Незадовољна странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предсједница

Адиса Бегич

Доставити:

- Подносиоцу захтјева, и
- У спис;